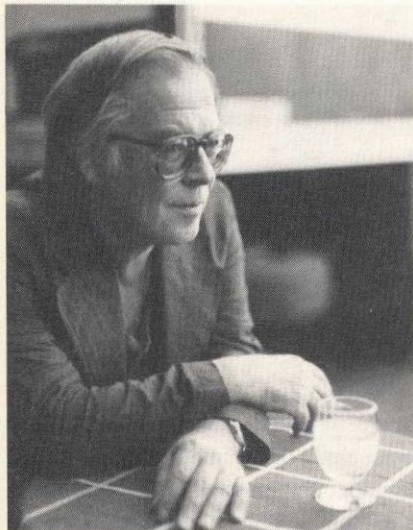

Huug Kaleis (17 april 1928 - 6 november 1989)

Huug Kaleis heette in werkelijkheid H. Kalbfleisch maar omdat hij dit een vervelende en door velen een moeilijk verstaanbare naam vond, streepte hij er een paar letters uit weg en ging voortaan door het leven als Kaleis. Het was dus geen pseudoniem om iets te verbergen. Kaleis wilde niet de indruk wekken dat hij niet recht op zijn doel afging. Daarvoor was hij te veel adept van de recht-door-zee-ideeën van *Forum*. Maar zijn grootste liefde was toch wel de bestudering van het werk van W. F. Hermans.

Kaleis heeft in de tweede helft van de jaren zestig naam gemaakt als literair criticus van *Het Parool*; tevens publiceerde hij in die tijd essays in *De Gids* en *Tirade*. Ook verscheen van hem het pamflet *De vrome gemeente van links (Harry als revolutionair)* (1969). De essays uit *Tirade* werden gebundeld in *Schrijvers binnenste buiten* (1969). Deze essays kenmerkten zich door de afkeer die de schrijver had van de 'structuurwischelaars' van *Merlyn*; ervoor in de plaats werd de psychokritiek gesteld. Hoewel het erfgoed van Freud al enige tijd op zijn retour is, behoren de psychokritische essays die Kaleis over J. van Oudshoorn heeft geschreven tot de beste die er ooit geschreven zijn.

Kaleis verdween na 1970 geruisloos uit de Nederlandse letteren om er met veel polemisch vuurwerk in 1987 met zijn bundel *De God Denkbaar verklaard* in terug te keren. Een van de hoofdstukken uit deze aan W. F. Hermans gewijde bundel was in het oktober/decembernummer 1986 van *Het Oog in 't Zeil* gepubliceerd. Uit een bijschrift bleek dat het vlijmscherpe stuk, gericht tegen een artikel van Ton Anbeek in *NRC Handelsblad*, eerder door K. L. Poll was afgevoerd, eerst voor *NRC Handelsblad*, daarna voor *Hollands Maandblad*. 'Poll wilde me niet begrijpen, evenals Jaap Goede-

gebuure en Carel Peeters Hermans niet willen begrijpen,' gromde Kaleis tegen mij.

Nadat het boek met veel vertraging eindelijk verschenen was, schreef Hermans aan Kaleis: 'U zult, vrees ik, heel veel boze woorden te horen krijgen, voor zover de mandarijnen u niet zullen doodzwijgen. Maar op den duur zult u overwinnen, althans voor zover u gelijk hebt, wat in veel opzichten het geval is.'

Enkele maanden geleden had ik een afspraak met Huug Kaleis in het café onder het Filmmuseum in Amsterdam. Hij woonde er twee passen vandaan. Hij vertelde me dat zijn laatste boek doodgezwegen was. Ik sprak hem tegen want ik had recensies in *Trouw*, *De Tijd*, *De Telegraaf* en *de Volkskrant* gelezen. Hij keek me verwijtend aan en zei bits: 'Niet begrepen zijn is hetzelfde als doodgezwegen worden.' Ondanks zijn scherpe ingezonden brieven tegen de recensies in *de Volkskrant* en *De Tijd* is Huug Kaleis nu definitief 'doodgezwegen'. Een piepklein berichtje in *NRC Handelsblad* en *Het Parool* waarin melding gemaakt werd van zijn dood, dat was alles. Een aantal goede essays zullen voor de 'overwinning' moeten zorgen. De beste stonden in zijn eerste bundel maar zijn Hermansapologie in *Het Oog in 't Zeil* is ook zeer de moeite van het herlezen waard.

Hans Renders

Oog in 't Zeil 7 (1990) 2-3 dec feb